

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»**

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

**З РЕАЛІЗАЦІЇ ТА УПРАВЛІННЯ СПІЛЬНИМИ
ОСВІТНІМИ ПРОЕКТАМИ НТУУ «КПІ» З
ІНОЗЕМНИМИ ПАРТНЕРАМИ**

**укладачі: Відділ зовнішньоекономічної діяльності
Департамент міжнародного співробітництва**

ЗМІСТ

Пояснювальна записка _____	1
Проект як форма реалізації спільної освітньої діяльності з іноземним партнером _____	3
Типи спільних освітніх проектів _____	5
Життєвий цикл реалізації проекту _____	6
Менеджмент спільних освітніх проектів _____	9
Фінансові питання реалізації спільних освітніх проектів _____	10
Контакти _____	11

Пояснювальна записка

СУЧАСНИЙ КОНТЕКСТ

Міжнародна діяльність для вищого навчального закладу сьогодні - це важливий напрямок розвитку, що забезпечує авторитетний статус та високі позиції у світових рейтингах, конкурентоздатність на ринку освітніх послуг, розширює ресурсну базу науково-технічних досліджень, надає фінансову стійкість та автономію.

Систематична інтеграція міжнародного аспекту в освітньо-наукову діяльність університету, при якому цілі і механізми організації надання послуг набувають міжнародного значення, є процесом його інтернаціоналізації. Результатом має стати перетворення національного ВНЗ в інтернаціональний.

У такому контексті зовнішньоекономічна діяльність як складова міжнародної діяльності, що має на меті в тому числі отримання конкретних переваг у вигляді соціального та економічного ефекту від реалізації освітніх та науково-технічних послуг університету за кордоном чи в Україні зарубіжним партнерам, набуває особливого значення. При цьому найбільш перспективним є експорт освітньо-наукової продукції та послуг іноземному споживачу, що може реалізовуватися різними шляхами.

СТАТИСТИКА

Українські ВНЗ наразі мають достатній потенціал для боротьби за завоювання частки міжнародного ринку освітніх послуг. За останніми даними Українського державного центру міжнародної освіти (УДЦМО) у 185 вітчизняних ВНЗ освіти отримують 64 тис. студентів зі 148 країн світу. Частка України на міжнародному ринку освітніх послуг за чисельністю іноземних студентів складає 1,5 %. При цьому моніторинг студентських вподобань свідчить, що практично 30% студентів вивчають інженерні науки.

ПРОБЛЕМА

З огляду на основні тенденції розвитку міжнародного ринку освітніх послуг, як-то: зростання ринкових масштабів, інтернаціоналізація, посилення конкуренції, активізація діяльності ВНЗ, формування регіональних ринків освітніх послуг; а також враховуючи національні освітні реалії (слабке державне фінансування, прагнення до посилення автономії університетів, тощо) актуалізується необхідність пошуку нових форм та механізмів реалізації спільної освітньої діяльності з іноземними партнером, а також їх адаптації до вітчизняної законодавчої бази.

МЕТА

Створення практичного керівництва до дії по розширенню та вдосконаленню шляхів та методів міжнародної діяльності для інститутів та факультетів університету

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

ЗАВДАННЯ

- надання інформації структурним підрозділам про перспективи та можливості розширення зовнішньоекономічної діяльності університету в частині експорту освітніх послуг
- розкриття засад проектного підходу до провадження спільної освітньої діяльності з іноземним партнером
- ознайомлення структурних підрозділів з переліком необхідних робіт і документів, основоположних законодавчих та нормативних актів, можливих учасників проекту, регламентом їх взаємодії та принципами менеджменту, фінансовими аспектами реалізації проекту
- допомога в реалізації конкретних спільних освітніх проектів з іноземними партнерами.

КОРОТКИЙ ЗМІСТ

У методичних рекомендаціях розглянуто механізм провадження спільної освітньо-наукової діяльності університету з іноземними партнерами у формі спільного освітнього проекту (СОП), що реалізується в Україні чи закордоном. Наведено перелік необхідних проектних робіт, основоположних законодавчих і нормативних актів, учасників проекту та регламент їх взаємодії, а також визначено засадничі принципи менеджменту проекту.

ПРИЗНАЧЕННЯ

Методичні рекомендації з реалізації та управління спільними освітніми проектами НТУУ «КПІ» з іноземним партнером підготовлені Департаментом міжнародного співробітництва відділом зовнішньоекономічної діяльності для внутрішнього використання структурними підрозділами університету

Використання методичних рекомендацій дозволить активізувати міжнародну роботу інститутів та факультетів НТУУ «КПІ», сприятиме підвищенню рівня конкурентоспроможності університету на міжнародному ринку освітніх послуг.

Проект як форма реалізації спільної освітньої діяльності з іноземним партнером

Під спільною освітньою діяльністю університету з іноземним партнером розуміється вид діяльності ВНЗ з реалізації освітніх програм, що провадиться разом з іноземним партнером із залученням частини його ресурсів в Україні чи закордоном.

Метою провадження спільної освітньої діяльності є:

- побудова системи ефективної комунікації з іноземними партнерами;
- спільна розробка, адаптація та виведення на ринок нових освітніх продуктів та послуг;
- отримання сторонами-партнерами конкретних економічних результатів та досягнення позитивного соціального ефекту.

Основна форма реалізації спільної діяльності – спільний освітній проект без створення окремої юридичної особи та виокремлення відособлених структурних підрозділів сторін-партнерів, де чітко визначені етапи реалізації та розмежовані ресурси сторін-партнерів.

Доцільність вибору проекту як форми провадження спільної освітньої діяльності з іноземним партнером обумовлена декількома **перевагами, що забезпечує проектний підхід**:

- підвищення ефективності та гнучкості у наданні освітніх послуг закордонному партнеру;
- мінімізація ризиків завдяки його ретельній підготовці та плану-графіку реалізації;
- оптимізація процесу управління за провадженням спільної освітньої діяльності;
- підвищення загального рівня мотивації його учасників.

Проект – унікальний набір процесів, складених з скоординованих та керованих задач з початковою та кінцевою датами, що здійснюються для досягнення мети.

Проектний підхід – це розробка нового продукту/послуги «на замовлення», де ключовими перемінними є строки, бюджет та якість.

Спільний освітній проект (СОП) – це проект, що реалізується НТУУ «КПІ» разом із закордонним партнером з метою надання освітніх послуг третім особам (слухачам, студентам) з видачою відповідного документу (диплома, сертифіката) НТУУ «КПІ» за розробленою відділом зовнішньоекономічної діяльності методологією реалізації проекту.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

Ознаки СОП:

- Головним завданням проекту є досягнення мети – надання освітніх послуг іноземному споживчу.
- Одночасне дотримання фінансових та часових обмежень проекту
- Проект передбачає унікальність – створення нового продукту/послуги чи продукту/послуги з елементом новизни.

Зміст проектної діяльності СОП у загальному вигляді розподілений на:

- навчально-методичну складову;
- адміністративно-організаційний супровід;
- планово-фінансову діяльність.

Партнером СОП для НТУУ «КПІ» можуть бути: іноземні держави, університети чи освітні заклади, зарубіжні компанії та міжнародні організації. Додатково можливе залучення українських ВНЗ-партнерів до реалізації СОП.

Типи спільних освітніх проектів

СОП реалізується по типу франшизи: з передачею права на продаж освітніх послуг НТУУ «КПІ». Відповідно до змісту та характеру проектної діяльності у загальному вигляді можливі наступні **типи реалізації СОП**

ПРОЕКТ ТИПУ «ПІДГОТОВЧЕ ВІДДІЛЕННЯ»

спільний проект з організації надання послуг довузівської підготовки безпосередньо у країні перебування абітурієнта з використанням інфраструктури та ресурсів партнера з видачою відповідного сертифікату за умови успішного завершення навчання

ПРОЕКТ ТИПУ «ТРЕНІНГОВИЙ ЦЕНТР»

спільний проект з організації надання послуг підвищення кваліфікації спеціалістів галузі безпосередньо у країні перебування партнера з використанням інфраструктури та ресурсів партнера чи на базі НТУУ «КПІ» з видачою відповідного сертифікату

ПРОЕКТ ТИПУ «БАКАЛАВРАТ/МАГІСТРАТУРА»

спільний проект з розробки, адаптації та впровадження освітніх програм кваліфікаційного рівня «бакалавр» чи «магістр» разом з іноземними ВНЗ по програмах спільних та подвійних дипломів

ПРОЕКТ ТИПУ «МЕРЕЖЕВА ОСВІТНЯ ПРОГРАМА»

спільний проект провадження окремої освітньої програми за попередньо узгодженим фактом, що реалізується у мережевій формі за участі ВНЗ-партнера та Компанії-партнера із забезпеченням практичних навичок спеціалістам, адаптованим до конкретних виробничих умов національних підприємств країни-реалізації проекту

Різні типи СОП можуть утворювати **портфель проектів** – декілька пов'язаних між собою проектів, управління якими координується для досягнення переваг і необхідного рівня керованості, що неможливе для них по окремоті (наприклад, однотипні проекти в межах одного регіону чи проекти різних типів на базі одного зарубіжного партнера).

Названі проектні рішення легко інтегруються в освітні системи країн світу та дозволяють скористатися усіма перевагами більш ефективного циклу трансферу освітніх послуг.

Життєвий цикл реалізації проекту

Життєвий цикл – набір послідовних фаз проекту, назва і кількість яких визначається потребами управління за реалізацією проекту. Життєвий цикл СОП складається з чотирьох фаз

ФАЗА ІНІЦІАЦІЇ

Відбувається проведення формальних процедур, необхідних для старту проекту, визначення керівника СОП та формування Паспорту проекту. Завершується фаза підписанням договору з партнером та наказу про старт проекту по університету.

Ключові проектні дії:

- отримання запиту чи підготовка документу, що ініціює проект (з боку університету чи сторони-партнера)
- формування та викладення первісного бачення реалізації проекту (Декларація проекту)
- комплексний аналіз перспектив, можливостей та механізму реалізації СОП (Резюме проекту)
- затвердження кандидатури керівника та складу робочої групи адміністрування проекту;
- затвердження Паспорту проекту, календарного та бюджетного планів, додаткових джерел фінансування у разі необхідності;
- узгодження партнерських внесків, вимог та зобов'язань сторін;
- підписання договору про реалізацію СОП з партнером та видання розпорядження про старт проекту.

Основним документом, що репрезентує СОП є Паспорт проекту, що розробляється відділом зовнішньоекономічної діяльності для спільного узгодження зі стороною-партнером.

Паспорт проекту – це документ, що описує високорівневу постановку задачі по проекту, включаючи фінансові, ресурсні, бюджетні та часові обмеження. Призначений для узгодження проекту зацікавленими сторонами при його ініціації.

Структура Паспорту СОП має включати в себе:

- назву;
- мету проекту
- інформацію про партнерів-учасників проекту;
- обґрунтування необхідності та доцільності реалізації проекту;

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

- детальний опис проекту (мета, завдання, зміст діяльності, організаційна структура);
- очікувані результати;
- поетапний план проектних робіт;
- мобільність в межах проекту;
- бюджет та фінансове обґрунтування.

ФАЗА ЗАПУСКУ

Здійснюється детальне планування спільних проектних робіт з іноземним партнером. Відбувається реалізації підготовчих заходів обома сторонами-партнерами, необхідних для надання освітніх послуг кінцевому споживачу, згідно домовленостям.

Ключові проектні дії:

- узгодження партнерами та затвердження Дорожньої карти реалізації проекту;
- підготовка та узгодження інфраструктури, відповідного матеріально-технічного забезпечення реалізації проекту на базі сторони-партнера;
- реалізація організаційно-господарських заходів для функціонування Проектного офісу на базі сторони-партнера;
- відбір та підготовка кандидатів для надання освітніх послуг в межах проекту
- розробка, видання та формування навчально-методичної бази для реалізації проекту;
- здійснення рекламного-інформаційного супроводу СОП;
- набір слухачів/студентів у межах проекту.

ФАЗА РЕАЛІЗАЦІЇ ТА КОНТРОЛЮ

Реалізація проекту у відповідності до затверджених цілей (безпосереднє надання освітніх послуг), ресурсів та планів, показників, підготовка та моніторинг регулярної звітності за проектом, контроль якості послуг, виявлення ризиків, проблем, змін у проекті.

Ключові проектні дії:

- виконання положень за проектним договором сторонами-партнерами;
- безпосереднє надання освітніх послуг;
- поточний контроль якості надання освітніх послуг в межах проекту;
- контроль за ходом виконання завдань згідно Паспорту проекту та Дорожньої карти;

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

- постановка та виконання проміжних задач;
- формування та надання регулярної звітності за ходом реалізації проекту.

ФАЗА ЗАВЕРШЕННЯ

Офіційне закриття проекту та архівування проектної документації, припинення фінансових та інших відносин з партнером.

Ключові проектні дії:

- формування фінального звіту робочою групою;
- затвердження координатором результатів проекту;
- архівування проектних документів.

Менеджмент спільних освітніх проектів

Основним документом, що регулює реалізацію проектів, визначає учасників та процес їх управління є **Регламент управління проектами**.

Учасники процесу управління СОП – співробітники університету, залучені до проекту чи інтереси яких можуть бути зачеплені під час реалізації проекту.

Учасниками процесу управління СОП можуть бути:

- ректор/проректори університету;
- директори інститутів;
- декани факультетів;
- начальники структурних підрозділів;
- співробітники структурних підрозділів.

Організаційна структура управління СОП:

- координатор проекту;
- керівник проекту;
- робоча група проекту.

Творчий колектив проекту – група виконавців проекту від відповідних структурних підрозділів університету, яка відповідає за якість кінцевого продукту чи послуги в межах реалізації проекту.

Менеджмент СОП здійснює **робоча група проекту** – тимчасова група фахівців від різних структурних підрозділів університету, що створюється для адміністрування проекту на період реалізації проекту і відповідає за всі аспекти його виконання із зарубіжними партнерами.

Фінансові питання реалізації спільних освітніх проектів

Фінансові питання реалізації СОП узгоджуються сторонами-партнерами у кожному окремому випадку. Фінансові взаємовідносини сторін-партнерів проекту визначаються відповідно до паритетності розподілу фінансового навантаження та отриманого прибутку від реалізації проекту. Фінансові взаємовідносини можуть бути переглянуті у випадку зміни об'єктивних умов реалізації проекту.

Діяльність робочої групи СОП та творчого колективу фінансується за окремим кошторисом з частки фінансових надходжень університету від реалізації проекту.

Контакти

Відділ зовнішньоекономічної діяльності
Департамент міжнародного співробітництва
тел. +38(044)-236-62-81
forea@kpi.ua
www.forea.kpi.ua